

Upotreba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s afazijom i osoba urednog jezičnog statusa

Petelin, Doris

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Education and Rehabilitation Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:158:306417>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Education and Rehabilitation Sciences - Digital Repository](#)

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Diplomski rad

Upotreba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s afazijom i osoba urednog jezičnog statusa

Doris Petelin

Zagreb, lipanj 2024.

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Diplomski rad

Upotreba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s afazijom i osoba urednog jezičnog statusa

Doris Petelin

Izv. prof. dr. sc. Gordana Hržica

Prof. dr. sc. Tatjana Prizl-Jakovac

Zagreb, lipanj 2024.

Izjava o autorstvu rada

Potvrđujem da sam osobno napisala rad *Upotreba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s afazijom i osoba urednog jezičnog statusa* i da sam njegova autorica.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima jasno su označeni kao takvi te su adekvatno navedeni u popisu literature.

Doris Petelin

Zagreb, lipanj 2024.

Zahvala

Najprije se želim zahvaliti svojoj mentorici izv. prof. dr. sc. Gordani Hržici na svoj podršci, vrijednim savjetima i usmjeravanju kroz pisanje ovog diplomskog rada. Hvala Vam na svom znanju i strpljenju koje ste mi pružili.

Hvala cijeloj mojoj obitelji, posebice roditeljima i sestri, zahvaljujem se na svoj podršci i bodrenju koje ste mi pružili tijekom pisanja ovog diplomskog rada.

Hvala svim mojim prijateljima i kolegicama koji su uvijek bili spremni odgovoriti na neko moje pitanje i bili podrška tijekom pisanja ovog rada. Posebice Ivi, Ivani, Karli i Sari na svim savjetima, riješenim nedoumicama i kavama podrške.

I na kraju, zahvaljujem se Nevenu. Hvala što si moj tech-support, lektor, prevoditelj, rame za plakanje i sve ostale funkcije, ali i najveća podrška.

SAŽETAK

Upotreba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s afazijom i osoba urednog jezičnog statusa

Studentica: Doris Petelin

Mentorica: Izv. prof. dr. sc. Gordana Hržica

Studijski smjer: Logopedija

Afazija je stečeni jezični poremećaj uslijed kojeg dolazi do oštećenja različitih jezičnih sastavnica poput fonologije, morfologije, semantike, sintakse i pragmatike. Velik broj istraživanja jezika osoba s afazijom bavi se istraživanjem proizvodnje glagola. U engleskom jeziku postoji nekolicina istraživanja koja se bave utjecajem semantičke složenosti glagola na proizvodnju glagola osoba s afazijom te osoba urednog jezičnog statusa. Prema semantičkoj složenosti, glagole možemo podijeliti na semantički jednostavne i semantički složene. Semantički jednostavni glagoli sadrže malo semantičkih informacija te se mogu rabiti u velikom broju različitih konteksta. Semantički složeni nose veći broj semantičkih informacija, značenje im je specifičnije te se mogu pronaći u manjem broju konteksta. U prijašnjim istraživanjima pronađene su razlike u upotrebi semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s tečnom i netečnom afazijom. Budući da u hrvatskom jeziku nema istraživanja o upotrebi semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s afazijom, cilj ovog istraživanja bio je opisati obrasce upotrebe semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s tečnom i netečnom afazijom te osoba urednog jezičnog statusa. U istraživanju su upotrebljeni transkripti iz Hrvatskog diskursnog korpusa govornika s afazijom (Kraljević i sur., 2017) te transkripti osoba urednog jezičnog statusa (Jozipović, 2020). Analizirani su transkripti zadatka pripovijedanja priče o Pepeljugi te su glagoli kodirani kao semantički jednostavni, semantički složeni te ostali. Istraživanje je pokazalo kako sve skupine sudionika u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene od semantički jednostavnih glagola.

Ključne riječi: afazija, semantički jednostavni glagoli, semantički složeni glagoli, hrvatski

ABSTRACT

Light and Heavy Verb Usage in Individuals with Aphasia and Healthy Individuals

Student: Doris Petelin

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Gordana Hržica

Study programme: Speech and Language Pathology

Aphasia is an acquired language disorder that results in damage to various language components such as phonology, morphology, semantics, syntax, and pragmatics. Many studies on the language of individuals with aphasia focus on verb production. In the English language, there are several studies that examine the impact of semantic complexity of verbs on the verb production of individuals with aphasia and those with typical language abilities. Based on semantic complexity, verbs can be divided into light and heavy. Light verbs contain few semantic details and can be used in a wide variety of contexts. Heavy verbs carry more semantic information, have more specific meanings, and can be found in fewer contexts. Previous research has found differences in the use of light and heavy verbs among individuals with fluent and non-fluent aphasia. Since there are no studies in Croatian on the use of light and heavy verbs in individuals with aphasia, the aim of this study was to describe the patterns of use of light and heavy verbs in individuals with fluent and non-fluent aphasia, as well as in individuals with typical language abilities. The study utilized transcripts from the Croatian Discourse Corpus of Speakers with Aphasia (Kraljević et al., 2017) and transcripts of individuals with typical language abilities (Jozipović, 2020). Transcripts from the task of narrating Cinderella story were analyzed, and verbs were coded as semantically simple, semantically complex, or other. The study showed that all groups of participants used heavy verbs more frequently than light verbs.

Key words: Aphasia, Light Verbs, Heavy Verbs, Croatian

Sadržaj:

1. Uvod	1
1.1. Afazija.....	1
1.2. Tečne i netečne afazije	2
1.2.1 Obilježja tečne afazije.....	2
1.2.2 Obilježja netečne afazije	3
1.3. Semantička složenost glagola	4
1.4. Semantička složenost glagola osoba s afazijom	7
1.5. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli osoba urednog jezičnog status	9
2. Cilj istraživanja	11
3. Metodologija istraživanja	12
3.1. Sudionici	13
3.2. Opis ispitnog materijala	15
3.2. Postupak analize podataka	16
4. Rezultati	18
4.1. Uporaba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba urednog jezičnog statusa.....	19
4.2. Uporaba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola sudionika s netečnom afazijom.....	29
4.3. Uporaba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s tečnom afazijom	35
4.4. Omjeri proizvodnje semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba urednog jezičnog statusa, osoba s netečnom afazijom i osoba s tečnom afazijom.....	41
5. Rasprava	42
6. Zaključak	46
7. Popis literature	47
7.1. Prilog.....	50

1. Uvod

1.1. Afazija

Posljedice moždanog udara vidljive su u različitim kognitivnim područjima, a neke od najozbiljnijih posljedica su teškoće u komunikaciji, odnosno teškoće u jezičnim sposobnostima. Afazija znatno otežava proces komunikacije, a pojavljuje se u 25-40 % slučajeva nakon moždanog udara (Leko Krhen & Prizl Jakovac, 2015; Vidović i sur., 2011). Iako moždani udar predstavlja najčešći uzrok afazije, traumatske ozlijede mozga, tumori i infekcije također mogu biti uzročnici (American Speech-Language-Hearing Association, n.d.; Damasio, 1992).

Afazija je stečeni jezični poremećaj uslijed kojeg dolazi do oštećenja različitih jezičnih sastavnica poput fonologije, morfologije, semantike, sintakse i pragmatike (Sheppard i Sebastian, 2021). Osim toga, manifestira se i oštećenjem jezičnih modaliteta, izazivajući odstupanja u verbalnom izražavanju te poteškoće u razumijevanju govornog ili pisanog jezika, ponavljanju, imenovanju, čitanju i pisanju (Sinanović i sur., 2011). Lezije koje uzrokuju afaziju pojavljuju se u dominantnoj, najčešće lijevoj, cerebralnoj hemisferi koja igra ključnu ulogu u procesima jezične obrade, razumijevanju, proizvodnji, čitanju i pisanju. (Robert Teassel i Husein, 2016; Damiso, 1992). Postoje različita istraživanja o proizvodnji riječi kod osoba s afazijom, pri čemu je jedno od manje istraživanih područja proizvodnja glagola, posebno s obzirom na semantičku složenost. Većina istraživanja istražuje morfološke i sintaktičke aspekte glagola, a primjećuje se nedostatak istraživanja usmjerenih na semantičke aspekte ovih riječi.

Kroz povijest javljale su se različite klasifikacije vrsta afazije, pri čemu je jedna od najčešćih klasifikacija prema Boston Diagnostic Aphasia Examination, BDAE (Goodglass, Kaplan, & Barresi, 2001). Prema ovoj klasifikaciji, afaziju možemo podijeliti u osam kategorija: Brocinu, globalnu, transkortikalnu motoričku, transkortikalnu mješovitu, Wernickeovu, transkortikalnu senzoričku, konduktivnu i anomičku. Najčešći tipovi afazija koji se javljaju su globalna (48,51 %), zatim Brocina (23,26 %) te Wernickeova (8,31 %) (Pedersen i sur., 2004). Svaku od navedenih kategorija možemo opisati specifičnim profilom simptoma ovisno o tečnosti spontanog govora, razumijevanju te sposobnosti ponavljanja (Sinanović i sur., 2011 ; Sheppard i Sebastian, 2021).

S obzirom na tečnost u spontanom govoru, afazije možemo podijeliti na tečne i netečne (Sheppard i Sebastian, 2021). U netečne afazije ubrajamo Brocinu, globalnu, transkortikalnu motoričku i

transkortikalnu mješovitu afaziju, a u tečne Wernickeovu, transkortikalnu senzoričku, konduktivnu i anomičku (Hedge, 2022). Tečna afazija čini približno 53 % slučajeva afazije, dok netečna afazija čini oko 47 % slučajeva (Pedersen i sur., 2004). Provedena istraživanja pokazala su kako postoji razlika u upotrebi glagola s obzirom na semantičku složenost kod osoba s tečnom i netečnom afazijom.

1.2. Tečne i netečne afazije

Klasifikacija afazija na tečne i netečne temelji se na lokalizaciji oštećenja i jezičnim simptomima, posebice na tečnosti govora (Hedge, 2022). U netečnim afazijama, oštećenje se povezuje s Brocinim područjem, odnosno posteriornim dijelom frontalnog korteksa, dok su oštećenja posteriornog dijela korteksa povezana s tečnim govornom kod afazija (Hedge, 2022; Grozdinsky, 2000).

Prema Hedgeu (2022), govorna tečnost kod afazija definira se kao „govor koji se proizvodi s minimalnim naporom, normalne ili povećane brzine s normalnom količinom proizvedenih riječi i normalnom dužinom rečenica te normalne intonacije“. Tečnost se smatra značajno narušenom, ako osoba u razgovoru po minuti proizvede manje od 50 riječi.

1.2.1 Obilježja tečne afazije

Kod osoba s tečnom afazijom, zadržana je tečnost govora, govor je obilan te se proizvodnja riječi kreće u rasponu od 100 do 200 riječi po minuti. Govor se proizvodi s lakoćom, prate ga dobra artikulacija, uobičajena prozodija i normalna duljina iskaza. No, karakteristike ovog tipa afazije obuhvaćaju i pojavu supstitucija, omisija punoznačnih riječi te stvaranje novih, besmislenih riječi, odnosno parafazija (Gordon i Dell, 2003, Hedge, 2022). Parafazije se pojavljuju u gotovo svim oblicima tečne afazije, u obliku zamjene riječi (zamjena po zvučnosti ili zamjena potpuno različitih riječi) ili stvaranja nepravilnih oblika riječi tijekom govora (Sinanović i sur., 2011). Učestale parafazije u govoru dovode do poteškoća u pravilnom izražavanju te imaju značajan utjecaj na jasnoću i razumijevanje govora.

Osobe s tečnom afazijom često nisu svjesne pogrešaka u svom govoru pa ih stoga ne pokušavaju ispraviti (Sheppard i Sebastian, 2021). Različiti tipovi tečne afazije razlikuju se u vještini ponavljanja i razumijevanja (Sinanović i sur., 2011). Valja istaknuti i da osobe s tečnom afazijom često imaju više teškoća s punoznačnim riječima (Gordon, 2008). Najčešći tip tečne afazije je

anomička, koja se pojavljuje u 27 % slučajeva, dok se Wernickeova pojavljuje u 15 % (Pedersen i sur., 2004). Unatoč tečnosti govora, osobe s tečnom afazijom često su manje uspješne u komunikaciji u usporedbi s osobama s netečnom afazijom.

1.2.2 Obilježja netečne afazije

Govor osoba s netečnom afazijom opisan je kao oklijevajući, nesiguran i zahtjeva značajan napor zbog poteškoća u prizivu riječi (Gordon i Dell, 2001). Osim toga njihov govor karakterizira izrazita sporost, s proizvodnjom manje od 50 riječi po minuti, uz smanjenje duljine i složenosti rečenica te narušenu proizvodnju, uključujući nedostatak intonacije i ritma, što rezultira monotonim i isprekidanim govorom (Hedge, 2022). Ovi pojedinci često imaju poteškoća u započinjanju govora te pretjerano upotrebljavaju sadržajne riječi (imenice i glagole), dok često ispuštaju funkcionalne riječi, uključujući gramatičke morfeme (Hedge, 2022). Unatoč tim poteškoćama, osobe s netečnom afazijom obično su svjesne vlastitih jezičnih sposobnosti te im razumijevanje nije narušeno (Coppens i Patterson, 2018). Najučestaliji tip netečne afazije je globalna afazija te se javlja u 32 % slučajeva (Pedersen i sur., 2004).

Pojava ispuštanja funkcionalnih riječi i gramatičkih morfema te smanjenje sintaktičke složenosti i dužine iskaza naziva se agramatizam i predstavlja ključni čimbenik netečnog govora kod osoba s afazijom (Gordon i Dell, 2003). Agramatizam dodatno uključuje ograničenu sposobnost priziva i uporabe glagola (Thorne, 2016). Osobe s narušenom sposobnošću upotrebe glagola sklonije su proizvodnji jednostavnih rečenica i upotrebljavaju riječi bez flektivnih morfema (Berndt i sur., 1997). Nastanak agramatizma povezan je s oštećenjem lijeve hemisfere mozga. Uz sve navedene simptome, osobe s agramatizmom pokazuju ograničen raspon upotrebe sintaktičkih konstrukcija i često se suočavaju s poteškoćama u vezi s glagolima, uključujući njihovu sklonidbu, proizvodnju i ponekad potpuno izostavljanje (Pinker, 1990). Zbog agramatizma, osobe sa netečnom afazijom imaju više poteškoća u proizvodnji glagola.

Prethodna istraživanja ukazuju na prisutnost poteškoća u upotrebi glagola osoba s tečnom i netečnom afazijom, dok su specifične teškoće u upotrebi imenica uočene prije svega kod osoba s tečnom afazijom (Berndt i sur., 1997; Basso i sur., 1990; Conory i sur., 2006). Osim toga, primijećene su razlike u upotrebi semantički jednostavnih i semantički složenih glagola među osobama s tečnom i netečnom afazijom. Istraživanja su pokazala kako zbog prisutnosti agramatizma osobe s afazijom pokazuju drugačiji obrazac uporabe glagola s obzirom na

semantičku složenost u usporedbi s osobama urednog jezičnog statusa. Osobe sa afazijom u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole (Barde i sur., 2006; Breedin i sur., 1998).

1.3. Semantička složenost glagola

Jedan od načina kategorizacije glagola razlikovanje je između semantički jednostavnih i semantički složenih glagola (eng. *light and heavy verbs*), ovisno o tome kolika je njihova semantička reprezentacija određene radnje, odnosno kategorizacija ovisi o tome u kojoj mjeri glagol prenosi semantičku reprezentaciju radnje.

Prema Burgam (2001) i Peti (2016), semantički jednostavne glagole prvi je identificirao Jespersen (1954). Semantički jednostavni glagoli su glagoli čije je značenje „jednostavno“, ovi glagoli semantički malo ili gotovo ništa ne pridonose sintaktičkoj konstrukciji, u konstrukcijama sa takvim glagolima glavno značenje nosi imenica. Prema Pinkeru (1989), ovi glagoli su sintaktički potpuni glagoli, ali su semantički manje zasićeni, mogu sličiti funkcionalnim, odnosno nepunoznačnim riječima. Značenje semantički jednostavnih glagola poprilično je nespecifično te se mogu rabiti u različitim kontekstima što ih čini visoko učestalima (Maouene i sur., 2010). Prema Peti (2016), u engleskom jeziku konstrukcije s laganim glagolima složeni su predikati u kojima glagol ima oslabljen smisao. On samo pokazuje aspekt, smjer ili vrstu radnje, dok većina značenja dolazi iz događajne imenice unutar konstrukcije.

U engleskom jeziku to su glagoli: *COME, GO, MAKE, BE, TAKE, GET, GIVE, HAVE, DO* (Pinker, 1989; Breedin i sur., 1998). Oblikovanje ispravne strukture rečenice koje sadrže ovakve glagole zahtjeva sintaktičke i morfološke vještine (Gordon i Dell, 2003).

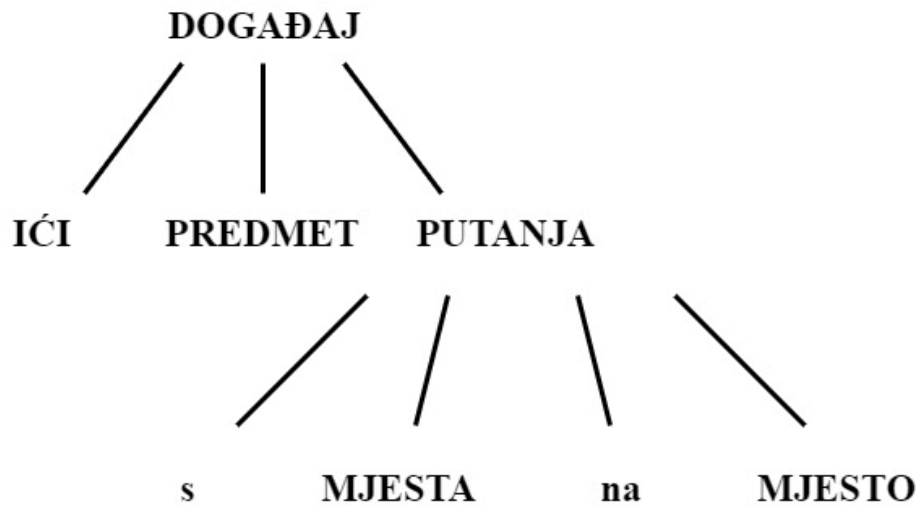
U hrvatskom jeziku isto tako možemo naći strukture sa jednostavnim glagolima kao što su *vršiti potragu, vršiti izmjeru, biti u mogućnosti* i drugi. Prema Peti (2016), u starijoj hrvatskoj literaturi, autori smatraju kako su ove strukture pleonazmi te da ih je potrebno zamijeniti s običnim glagolima (tražiti, mjeriti i moći) te kako ovakve strukture obilježava formulaičnost i repetitivnost. U novijoj kroatističkoj literaturi, semantički jednostavne glagole nalazimo pod nazivom perifrazni glagoli, a definira ih se kao vrstu „proširenog predikata koja nastaje tako da se kakav samoznačni glagol raščlani na perifrazni glagol i imenicu, koja je obično glagolska i koja je često i izvedena od samoznačnoga glagola.“ (Silić i Pranjković 2005: 292 prema Peti, 2016). Autori Gradečak-Erdeljić i Brdar (2012: 29) navode kako se konstrukcije s laganim glagolima u hrvatskom jeziku smatraju

stilski obilježenim jezičnim jedinicama. Autori donose i popis glagolskih sastavnica glagolsko-imenskih konstrukcija: *dati, donijeti, doživjeti, imati, ispustiti, izvršiti, napraviti, obaviti, provoditi, staviti, učiniti, uputiti, uzeti, voditi*. Kao najbrojnije glagolske sastavnice navode glagole *imati, dati i napraviti* koji se smatraju tipičnim predstavnicima lakih glagola. Prema Erdeljić i Brdar (2012), semantički jednostavni glagoli u hrvatskom jeziku imaju manje izraženu shematičnost u odnosu na iste u engleskom jeziku te su zbog toga manje kognitivno usađeni.

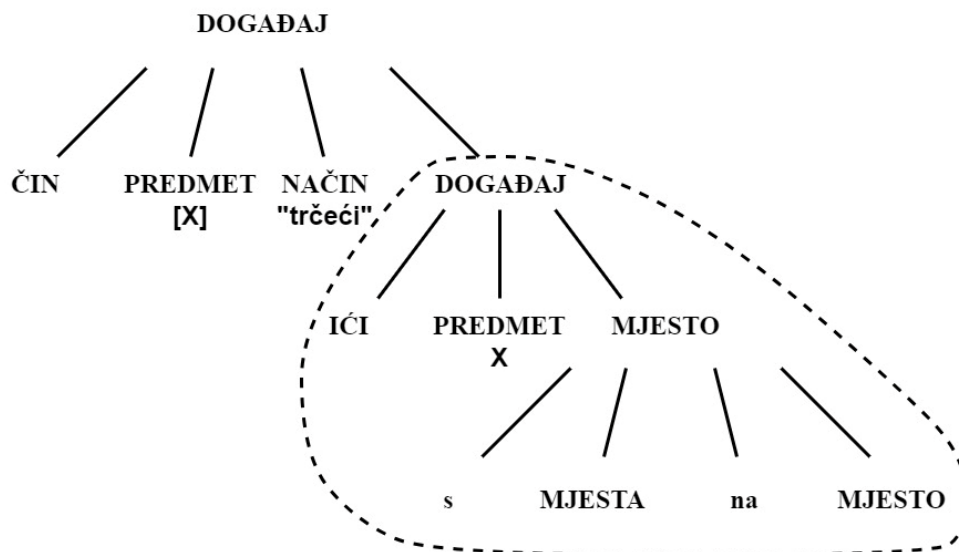
S druge strane semantički složeni glagoli konkretniji su i specifičniji u svome značenju. Uz to, u odnosu na semantički jednostavne glagole, mogu se naći u manjem broju konteksta (Maouene i sur., 2010). Kao što je već navedeno, semantički jednostavni glagoli često se pojavljuju u jeziku, no većina glagola ipak nije semantički jednostavna, već složena (Breedin, 1998). Semantički složeni glagoli u svojoj srži značenja sadrže značenje semantički jednostavnog glagola te dodatne elemente koji određuju njihovo značenje.

Na grafičkim prikazima, Slika 1. i Slika 2., prikazana je semantička analiza glagola *GO* te glagola *RUN*, temelje se na analizi koju predstavlja Pinker (1989), a prikazi su preuzeti od Breedin (1998).

Na Slici 1. prikazana je analiza glagola *GO* (hrv. *ići*), gdje se može primijetiti kako glagol *GO* označava značenje 'pomaknuti se' od jednog mjesta prema drugome. S druge strane, može se primijetiti kako glagol *RUN* (hrv. *trčati*) ima složenije značenje, uz to što sadrži značenje glagola *GO* (pomaknuti se od jednog mjesta prema drugom), ovaj glagol sadrži i dodatnu semantičku komponentu koja čini njegovo značenje konkretnijim, a to je način kretanja (trčeci). Na Slici 2., vidimo kako je značenje glagola *GO*, sržno značenje glagola *RUN*.

Slika 1. Glagol *GO* (hrv. *ići*)

Slika 2. Glagol *RUN* (hrv. *trčati*)

1.4. Semantička složenost glagola osoba s afazijom

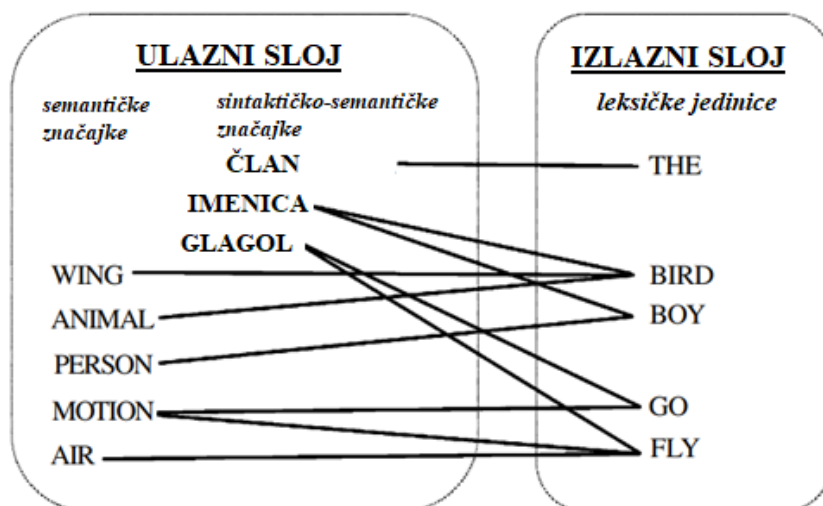
Različita istraživanja koja istražuju jezik osoba s afazijom bave se istraživanjem proizvodnje glagola. Istraživanja jezika osoba s afazijom ukazuju na to da su poteškoće u proizvodnji glagola, u usporedbi s imenicama, pod utjecajem različitih čimbenika uključujući psiholingvistička svojstva riječi upotrijebljenih u procjenama. Kada se ti čimbenici kontroliraju, primjerice usklađivanjem imenica i glagola prema slikovitosti i drugim značajkama, razlike u teškoćama proizvodnje između glagola i imenica postaju manje izražene (Alyahya i sur., 2018). Ipak, produkcija glagola može i dalje predstavljati veći izazov kod određenih vrsta afazije zbog sintaktičke i semantičke složenosti koje su uključene (Alyahya i sur., 2018).

Daljnja istraživanja pokazala su kako se osobe s tečnom i netečnom afazijom razlikuju u obrascima upotrebe semantički jednostavnih i semantički složenih glagola. Kod osoba s netečnom afazijom uočeno je kako imaju više poteškoća u upotrebi semantički jednostavnih glagola (Breedin i sur., 1998; Gordon i Dell, 2003; Gordon, 2008; Barde i sur., 2006), dok osobe s tečnom afazijom imaju više poteškoća u upotrebi semantički složenih glagola (Gordon i Dell, 2003; Gordon, 2008). Berndt i sur. (1997B), ispitivali su sposobnost proizvodnje glagola kod 10 osoba s afazijom (5 s selektivnim oštećenjem glagola; 5 s oštećenjem imenica), pokazali su da su osobe sa selektivnim oštećenjem glagola proizvode veći udio semantički jednostavnih glagola u usporedbi s drugom skupinom. Pri tome treba uzeti u obzir da se istraživanja razlikuju metodološki. Istraživanja Berndt i sur. (1997B) te Thorne i sur. (2016) rabi metodu prepričavanja, gdje se od sudionika tražilo prepričavanje priče o Pepeljugi te je dobiveni diskurs analiziran. U svom istraživanju Breedin i sur. (1998) upotrijebili su zadatke nadopunjavanja rečenica (53 rečenice u koje je bilo moguće umetnuti semantički jednostavan ili semantički složen glagol). Barde i sur. (2006) upotrijebili su metodu odgovaranja na pitanja o kratkoj priči kojima je cilj bio izazvati proizvodnju glagola iz priče. U svom istraživanju pretpostavili su kako do poteškoća u upotrebi semantički jednostavnih glagola osoba s netečnom afazijom dolazi zbog toga što se semantički jednostavni glagoli oslanjaju na morfološke i sintaktičke karakteristike okolinskog diskursa, na koje utječe agramatizam. Uz to, smatra se kako je proizvodnja semantički jednostavnih glagola otežana zbog toga što se ovi glagoli mogu pronaći u velikom broju različitih konteksta što otežava njihovu upotrebu, posebice kod osoba s netečnom afazijom. U istraživanju Gordon (2008) i Cruice i sur. (2014) rabili su transkripte spontanog govora. Također, iako većina istraživanja pokazuje kako osobe s netečnom afazijom

imaju poteškoća u proizvodnji semantički jednostavnih glagola, istraživanje Kim i sur. (2004) pokazalo je suprotno.

Gordon i Dell (2003) proučavali su kognitivne procese povezane s teškoćama u proizvodnji glagola, posebno gledajući razliku između semantički jednostavnih i složenih glagola. Fokusirali su se na to kako ljudi s ovim poteškoćama rabe svoje mentalne resurse ovisno o složenosti glagola. Za svoju studiju, izradili su računalni model jezika koji se sastoji od ulaznog sloja, koji sadržava semantičke i sintaktičke informacije te izlaznog sloja koji proizvodio riječi za rečenice. Rezultati su pokazali da jednostavni glagoli više ovise o sintaktičkim informacijama, a složeni glagoli o semantičkim. U nastavku istraživanja, simulirali su oštećenje na sintaktičkim informacijama. Model je pokazao veće poteškoće sa semantički jednostavnim glagolima. Suprotno tome, kada su simulirali oštećenje na semantičkim informacijama, model je imao više problema sa semantički složenim glagolima. Kad su simulirali oštećenja na oba sloja, model je pokazao slične probleme kao osobe s afazijom. Model s oštećenjem semantičkih informacija imitirao je anomičku afaziju te je imao poteškoće sa semantički složenim glagolima, dok je model s oštećenjem sintaktičkih informacija imitirao afaziju s agramatizmom te je imao probleme sa semantički jednostavnim glagolima.

Na Slici 3. je prikazan model Gordon i Dell (2003), preuzet od Barde i sur. (2006). U normalnim uvjetima, bez oštećenja, model je pokazao sklonost u upotrebi semantički složenih glagola. To su objasnili činjenicom da su semantički jednostavni glagoli teži za naučiti jer imaju apstraktno značenje i često se rabe u različitim kontekstima.

Slika 3. Gordon i Dell Model (Preuzeto: Barde i sur., 2006)

1.5. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli osoba urednog jezičnog status

Uz istraživanja o upotrebi semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s afazijom, postoji i nekoliko istraživanja koja opisuju obrasce uporabe ovih glagola i kod osoba urednog jezičnog statusa. Cruice i sur. (2014) u svom su istraživanju usporedili osobe s afazijom i osobe urednog statusa. Pretpostavile su kako će osobe s afazijom upotrebljavati semantički jednostavne i složene glagole drugačije od osoba bez afazije. U istraživanju je sudjelovalo 29 osoba s afazijom i 29 osoba bez afazije, sudionici su bili usklađeni prema dobi, spolu i razini edukacije. Za potrebe istraživanja upotrijebljeni su transkripti odgovora na šest pitanja o kvaliteti života. Prema Cruice i sur. (2014) pitanja upotrebljena u istraživanju bila su: 1) *Kako biste opisali kvalitetu svog života, i zašto?*, 2) *Koje stvari daju kvalitetu vašem životu?*, 3) *Koje stvari oduzimaju kvalitetu vašem životu?*, 4) *Što bi poboljšalo kvalitetu vašeg života?*, 5) *Što bi smanjilo kvalitetu vašeg života?*, 6) *Ima li komunikacija utjecaj na kvalitetu vašeg života? Ako da, kako?*. Istraživanje je pokazalo kako osobe s afazijom i osobe bez afazije upotrebljavaju semantički jednostavne i semantički složene glagole u istom omjeru, omjer upotrijebljenih semantički jednostavnih i semantički složenih glagola je gotovo jednak. U istraživanju Thorne i sur. (2016), nije pronađena statistički značajna razlika u omjeru upotrebe semantički jednostavnih glagola između osoba s afazijom i osoba bez afazije obje su skupine proizvele semantički jednostavne glagole u sličnom omjeru (oko 38 % od svih glagola). Istraživanje Kim i sur. (2004) u kojem su usporedili

proizvodnju semantički složenih i jednostavnih glagola osoba s afazijom i agramatizmom, osoba s Alzheimerovom bolešću, te kontrolne skupine zdravih osoba pokazalo je kako sve tri skupine upotrebljavaju semantički složene glagole u većem broju od semantički jednostavnih glagola. U istraživanju Barde i sur. (2006) bilo je uključeno 23 sudionika s afazijom te su ih podijelili s obzirom na agramatizam (12 sudionika s agramatizmom te 11 sudionika bez agramatizma) te su kao usporedbu upotrijebili 12 sudionika bez afazije (zdravih sudionika) koji su se kao grupa poklapali s sudionicima s afazijom u dobi. Kod sudionika bez afazije nije pronađena statistički značajna razlika u upotrebi semantički jednostavnih i semantički složenih glagola.

Navedena istraživanja ukazuju na to kako postoji utjecaj semantičke složenosti na proizvodnju glagola te kako osobe s tečnom afazijom imaju više poteškoća u prizivu semantički složenih glagola dok osobe s netečnom afazijom imaju više poteškoća u prizivu semantički jednostavnih glagola. Što se tiče istraživanja o osobama s urednim kognitivnim statusom, takvih istraživanja ima malo, no dostupni podaci sugeriraju da osobe s urednim kognitivnim statusom upotrebljavaju i semantički složene i semantički jednostavne glagole u sličnom omjeru kao i osobe s afazijom. Sva navedena istraživanja provedena su na govornicima engleskog jezika, stoga je cilj ovog istraživanja istražiti postoji li utjecaj semantičke složenosti glagola na proizvodnju glagola osoba s afazijom u hrvatskom jeziku te kako osobe urednog kognitivnog statusa upotrebljavaju semantički složene i semantički jednostavne glagole u hrvatskom jeziku.

2. Cilj istraživanja

Cilj ovog diplomskog rada je istražiti razlike u upotrebi glagola između osoba s afazijom i osoba urednog jezičnog statusa, pružajući pritom uvid u potencijalni utjecaj jezičnog oštećenja na odabir semantički jednostavnih i semantički složenih glagola na zadatku pripovijedanja

Istraživačka pitanja su:

1. Pokazuju li osobe urednog jezičnog statusa sklonost uporabi većeg omjera semantički jednostavnih ili semantički složenih glagola na zadatku pripovijedanja?
2. Pokazuju li osobe sa netečnom afazijom sklonost uporabi većeg omjera semantički složenih glagola naspram semantički jednostavnih glagola na zadatku pripovijedanja?
3. Pokazuju li osobe s tečnom afazijom sklonost uporabi većeg omjera semantički složenih glagola naspram semantički jednostavnih glagola na zadatku pripovijedanja?
4. Postoji li razlika u omjerima proizvodnje semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s tečnom afazijom, osoba s netečnom afazijom i osoba urednog jezičnog statusa u pripovijedanju?

Istraživačka pitanja ovog rada osmišljena su kako bismo istražili utjecaj semantičkog aspekta glagola na priziv te kako bi doprinijela razumijevanju načina na koji osobe s tečnom i netečnom afazijom rabe glagole u kontekstu pripovijedanja. Osim toga, potrebno je istražiti i na koji način osobe urednog jezičnog statusa rabe semantički jednostavne i semantički složene glagole.

Pretpostavljamo kako će osobe s afazijom pokazati specifične uzorke upotrebe glagola, a razumijevanje tih uzoraka može pružiti vrijedan uvid u jezične karakteristike diskursa osoba s afazijom.

3. Metodologija istraživanja

Za potrebe ovog diplomskog rada, upotrebljeni su podatci iz Hrvatskog diskursnog korpusa govornika s afazijom (Kraljević i sur., 2017), koji je dio AphasiaBank-a (MacWhinney i sur., 2011). AphasiaBank je baza podataka koja obuhvaća raznovrsne multimedijske sadržaje namijenjene proučavanju komunikacije osoba s afazijom. Osim toga, uključuje i materijale prikupljene od osoba s urednim jezično-govornim statusom kao kontrolne skupine. Ova baza obuhvaća uzorke opisivanja, prepričavanja i proceduralnog diskursa. Za prikupljanje ovih diskursnih uzoraka primijenjen je standardizirani protokol prikupljanja podataka, a sam proces prikupljanja provodi se putem intervjuiranja. Ova baza podataka rabi se u istraživačke i obrazovne svrhe, što je omogućeno zahvaljujući prikupljanju podataka putem standardiziranih protokola. Također, pruža mogućnost međujezičnih usporedbi i usporedbi među sudionicima. AphasiaBank dio je TalkBank sustava (<https://www.talkbank.org/>), koji je najveći repozitorij za podatke govornog jezika (MacWhinney, 2019). Za pristup podacima korpusa potrebna je registracija korisnika, koja je odobrena za potrebe rada.

Uz to, za potrebe diplomskog rada upotrebljeni su transkripti osoba urednog jezičnog statusa preuzeti iz diplomskog rada Jozipović (2020), *Višerazinski pristup govornom diskursu osoba s afazijom*.

3.1. Sudionici

U istraživanju su upotrebljeni transkripti dvadeset osoba s afazijom, od čega je deset osoba s netečnom afazijom te deset osoba s tečnom afazijom (12 muškaraca i 8 žena). Prosječna dob sudionika s tečnom afazijom bila je 65;2 godina (min= 52 godine, max=79 godina) te prosječni broj godina obrazovanja 13;6 godina (min= 10 godina, max=16 godina). Nadalje, prosječna dob sudionika s netečnom afazijom bila je 64;10 godina (min=48 godina, max=79 godina) te je prosječni broj godina obrazovanja iznosio 12;5 godina (min=8 godina, max=16 godina). Sudionicima je dijagnoza postavljena u Centru za Rehabilitaciju Slušanja i Govora (SUVAG). Svi su sudionici jednojezični dešnjaci te su razvili simptome afazije zbog moždanog udara (18 sudionika), ozlijede mozga (1 sudionik) ili tumora (1 sudionik). Prema obilježjima tečnosti govora Goodglass i Kaplan (1983) sudionici su klasificirani kao tečni ili netečni (Kraljević i sur., 2017). Svi sudionici imali su oštećenje lijeve hemisfere u mozgu.

Uz to, odabrano je 10 transkripta osoba urednog govorno-jezičnog statusa koji su upareni s osobama s tečnom i netečnom afazijom prema dobi. Svi sudionici potvrdili su uredan neurološki i kognitivni status, bez prisutnosti znakova demencije, kao i funkcioniranje sluha (potpomognutog ili nepotpomognutog) i vida (potpomognutog ili nepotpomognutog) dovoljnog za funkcionalno kliničko testiranje. Osim toga, potvrdili su tečnost u hrvatskom jeziku i odsutnost znakova kliničke depresije, kako usmeno tako i pismeno (Jozipović, 2020).

Tablica 1. Opći podaci o sudionicima

Status	Sudionik	Spol	Dob	Godine obrazovanja
Tečna afazija	DP	M	52	10
Tečna afazija	MC	M	55	16
Tečna afazija	DP	Ž	58	16
Tečna afazija	MH	M	58	12
Tečna afazija	SV	Ž	59	12
Tečna afazija	NM	M	64	16
Tečna afazija	IS	M	74	16
Tečna afazija	ZH	M	76	16
Tečna afazija	HM	Ž	77	11
Tečna afazija	PZ	M	79	11
Netečna afazija	DL	M	48	11
Netečna afazija	IB	M	50	16
Netečna afazija	DT	M	52	12
Netečna afazija	NB	M	62	11
Netečna afazija	VP	M	64	12
Netečna afazija	MB	M	65	16
Netečna afazija	DD	Ž	72	12
Netečna afazija	BD	Ž	72	8
Netečna afazija	HK	Ž	77	11
Netečna afazija	LKH	Ž	79	16
Uredni jezični status	REN	M	49	
Uredni jezični status	SP	M	50	
Uredni jezični status	DEA	M	52	
Uredni jezični status	VV	Ž	59	
Uredni jezični status	ZK	M	64	
Uredni jezični status	BOR	M	65	
Uredni jezični status	MIR	Ž	72	
Uredni jezični status	BKG	Ž	75	
Uredni jezični status	AĐ	Ž	77	
Uredni jezični status	KJ	Ž	80	

3.2. Opis ispitnog materijala

Za potrebe ovog diplomskog rada upotrebljeni su transkripti zadatka pripovijedanja, odnosno prepričavanja priče o Pepeljugi. Na zadatku se od sudionika očekivalo da ispričaju bajku o Pepeljugi. Prema uputama preuzetim s baze AphasiaBank na hrvatskom jeziku, ispitivač daje sudioniku slikovnicu o Pepeljugi te zatim kaže:

„Zamolit ću Vas da mi ispričate priču. Jeste li ikada čuli priču o Pepeljugi?“ (Zabilježite odgovor za demografske podatke. Ako je odgovor ne, recite sudioniku da ispriča bilo koju bajku koju zna.)

„Sjećate li se te priče? Ove Vam slike mogu pomoći da se prisjetite kako ide ova priča. Pogledajte slike, a zatim zatvorite knjigu i ispričajte mi priču svojim riječima.“

Dopustite sudioniku da pregleda knjigu (pomognite mu u okretanju stranica ako je to potrebno) te zatim, ako je potrebno, potaknite sudionika:

„Ispričajte mi što više možete o priči Pepeljuga. Možete upotrebljavati bilo koje detalje koje znate o priči, kao i slike koje ste upravo vidjeli.“ Ako je sudionik ponudio manje od 3 iskaza, ili se čini da je zapeo, dajte sudioniku 10 sekundi, a zatim ga potaknite: *„I što se dogodilo nakon toga?“* ili *„Nastavite.“*

Nastavite sve dok sudionik ne zaključi priču ili je jasno da je završio priču.

Ako nema odgovora, prijedite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.

Transkripti te zvučni zapisi sudionika s afazijom dostupni su u bazi AphasiaBank, kao i demografski podatci o sudionicima. Zadatak pripovijedanja upotrebljen je zbog toga što se pripovijedanjem dobiva jezično bogat uzorak te zbog jednostavnije usporedbe sa prijašnjim istraživanjima.

3.2. Postupak analize podataka

Transkripti svih sudionika analizirani su te su svi glagoli, koje su proizveli sudionici, kodirani u programu Microsoft Excel kao semantički jednostavni, semantički složeni te ostali. Deskriptivna analiza provedena je u programu IBM SPSS Statistics.

U prvom koraku isključeni su glagoli koje je sudionik ponovio kako bi dovršio rečenicu, primjerice, u iskazu:

„*PAR: evo &~d &~ak na [//] ovog nađu natrag [/] nađu natrag svoga.“

glagol „naći“ koji je ponovljen, bio je izbačen iz daljnje analize.

Nadalje, glagoli koji su promijenjeni kako bi sudionik promijenio značenje rečenice bili su isključeni iz daljnje analize, na primjer u iskazu:

„*PAR: Upoznala [///] o [//] ona je vidila [///] ona je vidla špi [//] pri [//] pinca [*] . „

glagol „upoznala“ izbačen je iz daljnje analize zbog toga što je sudionik promijenio iskaz te upotrijebio glagol „vidjeti“.

Nadalje, glagoli proizvedeni automatskim govorom te iskazi nepovezani sa zadatkom bili su isključeni iz analize. Semantički jednostavni glagoli koji su upotrebljeni kao pomoćni glagoli za semantički složene nisu ubrojani u semantički jednostavne, već je cijela fraza kodirana kao semantički složeni glagol (npr. 'se pojavila'). Prema uzoru na prijašnja istraživanja te zbog lakše usporedivosti, iz analize su isključeni modalni glagoli, kopularni te pomoćni glagoli (Thorne i sur., 2016) te su bili kodirani kao „ostali“.

Glagoli su kodirani kao semantički jednostavni ako semantički malo ili gotovo ništa ne pridonose sintaktičkoj konstrukciji te su kao referentna točka upotrebljeni prijevodi glagola iz engleskog jezika (glagoli: *do, get, take, give, make, have, put, go, i come*). Glagoli koji su pružali specifično značenje bili su kodirani kao semantički složeni. Izračunati su omjeri semantički jednostavnih i semantički složenih glagola.

Tablica 2. Popis glagola kodiranih kao semantički jednostavni glagoli

Semantički jednostavni
DO – činiti/učiniti/raditi
GET – dobiti
TAKE – uzeti
GIVE – dati
MAKE – napraviti
HAVE – imati
PUT – staviti
GO – ići
COME – doći

4. Rezultati

Sveukupno su sudionici proizveli 297 različitih glagola, od kojih je 288 bilo semantički složeno. U **Dodatku 1.** nalaze se svi glagoli koji su sudionici upotrijebili u zadatku pripovijedanja.

Tablica 3. Glagoli po skupinama

Jezični status:	Srednja vrijednost	N	Std. devijacija	Minimum	Maksimum
Uredni	53.80	10	40.816	24	163
Tečni	44.90	10	22.576	18	92
Netečni	23.20	10	16.123	2	54
Ukupno	40.63	30	30.442	2	163

4.1. Uporaba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba urednog jezičnog statusa

Analiza podataka pokazala je kako osobe urednog jezičnog statusa u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole (79.37 %) naspram semantički jednostavnih (20.63 %), što je prikazano u **Tablici 4**.

Tablica 4. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli osoba urednog jezičnog statusa

	Broj upotrebljenih glagola	
	N	%
Semantički jednostavni:	111	20.63 %
Semantički složeni:	427	79.37 %
Ukupno:	538	
Minimalni broj glagola:	24	
Maksimalni broj glagola:	163	
Srednji broj glagola:	53.8	
Standardna devijacija:	40.816	

Najčešće upotrebljeni glagoli osoba urednog jezičnog statusa prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 5. Najčešće upotrebljeni glagoli osoba urednog jezičnog statusa

Poredak	Pojavnost (N)	Infinitiv	Složenost
1	30	Ići	Jednostavni
2	26	Doći	Jednostavni
3	22	Imati	Jednostavni
4	20	Ostati	Složeni
5	14	Živjeti	Složeni
6	13	Otići	Složeni
7	11	Tražiti	Složeni
8	10	Oženiti se	Složeni
9	10	Reći	Složeni
10	9	Raditi	Jednostavni

Kod većine sudionika urednog jezičnog statusa, 7 od 10 sudionika, glagol biti bio je najčešće upotrebljen glagol, no pošto je bio upotrebljen u obliku imenskog predikata nije bio uključen u daljnju analizu. Zanimljivo je primijetiti kako su prva tri najčešće upotrebljena glagola semantički jednostavni glagoli.

Analizirani su uzorci pripovijedanja kod svakog sudionika zasebno. Sudionik REN pokazao je tako veću sklonost upotrebi semantički složenih glagola (77.27 %) u usporedbi sa semantički jednostavnim glagolima (22.73 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *doći*, *ići* i *ostati* što je prikazano u **Tablici 6**.

Tablica 5. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika REN

	N	%
Semantički jednostavni:	10	22.73 %
Semantički složeni:	34	77.27 %
Ukupno:	44	

Tablica 6. Najčešće upotrebljeni glagoli (REN)

Glagol	N	Složenost
Doći	3	Jednostavni
Ići	3	Jednostavni
Ostati	3	Složeni
Čistiti	2	Složeni
Imati	2	Jednostavni
Izgubiti	2	Složeni
Probat	2	Složeni
Završiti	2	Složeni
Znati	2	Složeni

Sudionik SP isto je tako, u većem omjeru upotrijebio semantički složene (84.21 %) u usporedbi sa semantički jednostavnim glagolima (15.79 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *imati*, *ostati* i *shvatiti*.

Tablica 7. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika SP

	N	%
Semantički jednostavni:	9	15.79 %
Semantički složeni:	48	84.21 %
Ukupno:	57	

Tablica 8. Najčešće upotrebljeni glagoli (SP)

Glagol	N	Složenost
Imati	7	Jednostavni
Ostati	4	Složeni
Shvatiti	3	Složeni
Nestati	2	Složeni
Odzvoniti	2	Složeni
Završiti	2	Složeni

Sudionik DEA, u većem omjeru upotrebljava semantički složene (82.35 %) u usporedbi sa semantički jednostavnim (17.63 %) glagolima.

Tablica 9. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika DEA

	N	%
Semantički jednostavni:	9	17.63 %
Semantički složeni:	42	82.35 %
Ukupno:	51	

Tablica 10. Najčešće upotrebljeni glagoli (DEA)

Glagol	N	Složenost
Živjeti	3	Složeni
Doći	2	Jednostavni
Ići	2	Jednostavni
Imati	2	Jednostavni
Otići	2	Složeni
Probati	2	Složeni
Pronaći	2	Složeni
Raspisati	2	Složeni

Sudionik VV u većem je omjeru upotrijebio semantički složene (81.13 %) od semantički jednostavnih glagola (18.87 %). Najčešće upotrebljeni glagoli sudionika VV bili su *ići*, *imati* i *očistiti*.

Tablica 11. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika VV

	N	%
Semantički jednostavni:	10	18.87 %
Semantički složeni:	43	81.13 %
Ukupno:	53	

Tablica 12. Najčešće upotrebljeni glagoli (VV)

Glagol	N	Složenost
ići	4	Jednostavni
Imati	3	Jednostavni
Očistiti	3	Složeni
Dati	2	Jednostavni
Pomoći	2	Složeni
Pozvati	2	Složeni
Premazati	2	Složeni
Zapovjediti	2	Složeni

Kod sudionika ZK je isto tako uočen veći omjer semantički složenih (83.33 %) nego semantički jednostavnih (16.67 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *doći, ići i otići*.

Tablica 13. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika ZK

	N	%
Semantički jednostavni:	4	16.67 %
Semantički složeni:	20	83.33 %
Ukupno:	24	

Tablica 14. Najčešće upotrebljeni glagoli (ZK)

Glagol	N	Složenost
Doći	2	Jednostavni
Ići	2	Jednostavni
Otići	2	Složeni
Vratiti	2	Složeni
Živjeti	2	Složeni

Sudionik BOR u većem omjeru upotrebljava semantički složene (89.66 %) do semantički jednostavnih glagola (11.54 %). Najčešće upotrebljeni glagoli sudionika BOR su *živjeti, biti i tražiti*.

Tablica 15. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika BOR

	N	%
Semantički jednostavni:	3	11.54 %
Semantički složeni:	26	89.66 %
Ukupno:	29	

Tablica 16. Najčešće upotrebljeni glagoli (BOR)

Glagol	N	Složenost
Živjeti	4	Složeni
Tražiti	2	Složeni
Zaljubiti se	2	Složeni

Sudionik MIR u većem omjeru upotrebljava semantički složene (72.58 %) od semantički jednostavnih glagola (27.42 %). Najčešće upotrebljeni glagoli su *dati, doći i ostati*.

Tablica 17. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika MIR

	N	%
Semantički jednostavni:	17	27.42 %
Semantički složeni:	45	72.58 %
Ukupno:	62	

Tablica 18. Najčešće upotrebljeni glagoli (MIR)

Glagol	N	Složenost
Dati	4	Jednostavni
Doći	4	Jednostavni
Ostati	4	Složeni
Živjeti	3	Složeni
Ići	2	Jednostavni
Napraviti	2	Jednostavni
Oženiti se	2	Složeni
Prestati	2	Složeni
Raditi	2	Jednostavni

Kod sudionika BKG isto je tako uočen veći omjer u upotrebnim semantički složenim (71.43 %) naspram semantički jednostavnih glagola (28.57 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *ići*, *doći* i *imati*.

Tablica 19. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika BKG

	N	%
Semantički jednostavni:	8	28.57 %
Semantički složeni:	20	71.43 %
Ukupno:	28	

Tablica 20. Najčešće upotrebljeni glagoli (BKG)

Glagol	N	Složenost
ići	4	Jednostavni
Doći	2	Jednostavni
Imati	2	Jednostavni
Ostati	2	Složeni

Sudionik KJ u većem omjeru upotrebljava semantički složene (81.48 %) od semantički jednostavnih glagola (18.52 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bilo je *doći*, *tražiti* i *ostati*.

Tablica 21. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika KJ

	N	%
Semantički jednostavni:	5	18.52 %
Semantički složeni:	22	81.48 %
Ukupno:	27	

Tablica 22. Najčešće upotrebljeni glagoli (KJ)

Glagol	N	Složenost
Doći	3	Jednostavni
Tražiti	3	Složeni
Ostati	2	Složeni
Oženiti se	2	Složeni
Probat	2	Složeni

Sudionik AĐ u većem omjeru upotrebljava semantički složene (77.91 %) od semantički jednostavnih glagola (22.08 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *ići*, *doći* i *reći*.

Tablica 23. Semantički jednostavni i složeni glagoli sudionika AĐ

	N	%
Semantički jednostavni:	36	22.08 %
Semantički složeni:	127	77.91 %
Ukupno:	163	

Tablica 24. Najčešće upotrebljeni glagoli (AĐ)

Glagol	N	Složenost
Ići	10	Jednostavni
Doći	9	Jednostavni
Reći	8	Složeni
Imati	5	Jednostavni
Otići	5	Složeni
Plakati	5	Složeni
Raditi	5	Jednostavni
Kazati	4	Složeni
Uzeti	4	Jednostavni
Misliti	3	Složeni
Pjevati	3	Složeni
Dovesti	2	Složeni

4.2. Uporaba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola sudionika s netečnom afazijom

Kod sudionika s netečnom afazijom pronađeno je kako u većem omjeru proizvode semantički složene (66.81 %) od semantički jednostavnih glagola (33.19 %). Najčešće upotrebljeni glagoli u ovoj skupini bili su semantički jednostavni glagoli *doći*, *imati* i *ići*.

Tablica 25. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli osoba s netečnom afazijom

	N	%
Semantički jednostavni:	77	33.19 %
Semantički složeni:	155	66.81 %
Ukupno:	232	
Minimalni broj glagola:	2	
Maksimalni broj glagola:	54	
Srednji broj glagola:	23.20	
Standardna devijacija:	16.123	

Tablica 26. Najčešće upotrebljeni glagoli (osobe s netečnom afazijom)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Doći	22	Jednostavni
Imati	18	Jednostavni
ići	13	Jednostavni
Reći	12	Složeni
Dobiti	9	Jednostavni
Živjeti	8	Složeni
Vidjeti	7	Složeni
Otići	7	Složeni
Vratiti se	6	Složeni
Vjenčati se	6	Složeni

Analizirani su uzorci pripovijedanja kod svakog sudionika zasebno. Sudionik DL pokazao je isto tako veću sklonost upotrebi semantički složenih glagola (60 %) u usporedbi sa semantički jednostavnim glagolima (40 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *doći*, *vidjeti* i *imati*.

Tablica 27. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika DL

	N	%
Semantički jednostavni:	14	40 %
Semantički složeni:	21	60 %
Ukupno:	35	

Tablica 28. Najčešće upotrebljeni glagoli (DL)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Doći	6	Jednostavni
Vidjeti	4	Složeni
Imati	3	Jednostavni
Dobiti	3	Jednostavni
Ostati	2	Složeni

Kod sudionika IB uočeno je kako je upotrijebio u većem omjeru semantički jednostavne (66.67 %) od semantički složenih glagola (33.33 %). Kod ovog sudionika je veoma izražen agramatizam, sudionika je veoma teško razumjeti te mu je govorna proizvodnja oskudna.

Tablica 29. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika IB

	N	%
Semantički jednostavni:	2	66.67 %
Semantički složeni:	1	33.33 %
Ukupno:	3	

Tablica 30. Upotrebljeni glagoli (IB)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Staviti	1	Jednostavni
Dobiti	1	Jednostavni
Otići	1	Složeni

Kod sudionika DT uočeno je kako u većem omjeru upotrebljava semantički složene (66.67 %) od semantički jednostavnih (33.33 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *reći*, *napraviti* i *ići*.

Tablica 31. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika DT

	N	%
Semantički jednostavni:	8	33.33 %
Semantički složeni:	16	66.67 %
Ukupno:	24	

Tablica 32. Najčešće upotrebljeni glagoli (DT)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Reći	3	Složeni
Napraviti	3	Jednostavni
Ići	2	Jednostavni
Pronaći	2	Složeni
Živjeti	2	Složeni
Oženiti se	2	Složeni

Sudionik NB je u većem omjeru upotrebljavao semantički složene (77.78 %) od semantički jednostavnih (22.2 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *imati*, *vjenčati se* i *čistiti*. Kod sudionika NB je primijećeno kako u manjem broju proizvodi glagole od ostalih vrsta riječi.

Tablica 33. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika NB

	N	%
Semantički jednostavni:	2	22.2 %
Semantički složeni:	7	77.78 %
Ukupno:	9	

Tablica 34. Najčešće upotrebljeni glagoli (NB)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Imati	2	Jednostavni
Vjenčati se	2	Složeni
Čistiti	2	Složeni

Kod sudionika VP uočeno je kako u većem omjeru upotrebljava semantički složene (64.00 %) od semantički jednostavnih (36.00 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *imati*, *obučiti se* i *doći*, koji je jednako češći kao i *probati* i *ići*.

Tablica 35. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika VP

	N	%
Semantički jednostavni:	9	36.00 %
Semantički složeni:	16	64.00 %
Ukupno:	25	

Tablica 36. Najčešće upotrebljeni glagoli (VP)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Imati	3	Jednostavni
Obučiti se	3	Složeni
Doći	2	Složeni
Probati	2	Složeni
Ići	2	Jednostavni

Sudionik MB je u većem omjeru upotrebljavao semantički složene (79.31 %) od semantički jednostavnih (20.69 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *živjeti*, *vratiti se* i *otići*.

Tablica 37. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika MB

	N	%
Semantički jednostavni:	6	20.69 %
Semantički složeni:	23	79.31 %
Ukupno:	29	

Tablica 38. Najčešće upotrebljeni glagoli (MB)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Živjeti	5	Složeni
Vratiti se	3	Složeni
Otići	3	Složeni
Imati	2	Jednostavni
Dobiti	2	Jednostavni

Kod sudionika DD uočeno je kako u većem omjeru upotrebljava semantički složene (62.96 %) od semantički jednostavnih glagola (37.04 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *ići*, *doći* i *imati*.

Tablica 39. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika DD

	N	%
Semantički jednostavni:	20	37.04 %
Semantički složeni:	34	62.96 %
Ukupno:	54	

Tablica 40. Najčešće upotrebljeni glagoli (DD)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Ići	7	Jednostavni
Doći	5	Jednostavni
Imati	5	Jednostavni
Isprobati	3	Složeni
Oženiti se	3	Složeni
Umrijeti	3	Složeni

Sudionik BD je proizveo svega dva glagola te su oba glagola bila semantički jednostavna, glagol *ići*. Sudionik se nije mogao sjetiti priče te su navedeni glagoli proizašli iz dvije rečenice koje je proizveo o priči.

Nadalje, kod sudionika HK uočeno je kako u većem omjeru upotrebljava semantički složene (70.59 %) od semantički jednostavnih (29.41 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *reći*, *doći* i *vjenčati se*.

Tablica 41. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika HK

	N	%
Semantički jednostavni:	5	29.41 %
Semantički složeni:	12	70.59 %
Ukupno:	17	

Tablica 42. Najčešće upotrebljeni glagoli (HK)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Doći	5	Jednostavni
Reći	4	Složeni
Vjenčati se	2	Složeni
Plesati	2	Složeni
Zabraniti	2	Složeni

Sudionik LKH je u većem omjeru upotrebljavao semantički složene (73.53 %) od semantički jednostavnih (26.47 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *doći*, *dobiti* i *vratiti*.

Tablica 43. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika LKH

	N	%
Semantički jednostavni:	9	26.47 %
Semantički složeni:	25	73.53 %
Ukupno:	34	

Tablica 44. Najčešće upotrebljeni glagoli (LKH)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Doći	5	Jednostavni
Dobiti	2	Jednostavni
Vratiti	2	Složeni
Tražiti	2	Složeni
Izgubiti	2	Složeni
Otići	2	Složeni

4.3. Uporaba semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s tečnom afazijom

Analiza podataka pokazala je kako sudionici s tečnom afazijom u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole (75.95 %) naspram semantički jednostavnih (24.05 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *imati*, *doći* i *vidjeti*.

Tablica 45. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli osoba s tečnom afazijom

	N	%
Semantički jednostavni:	108	24.05 %
Semantički složeni:	341	75.95 %
Ukupno:	449	
Minimalni broj glagola:	18	
Maksimalni broj glagola:	92	
Srednji broj glagola:	44.90	
Standardna devijacija:	22.576	

Tablica 46. Najčešće upotrebljeni glagoli osoba s tečnom afazijom

Glagol	Pojavnost	Složenost
Imati	29	Jednostavni
Doći	24	Jednostavni
Vidjeti	20	Složeni
Ići	18	Jednostavni
Pomoći	18	Složeni
Čekati	17	Složeni
Obučiti	14	Složeni
Živjeti	12	Složeni
Raditi	10	Jednostavni
Otići	10	Složeni

Analizirani su uzorci pripovijedanja kod svakog sudionika zasebno. Kod sudionika DP-52 uočeno je kako u većem omjeru upotrebljava semantički složene (86.54 %) od semantički jednostavnih glagola (13.46 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *naići*, *otići* i *plesati*.

Tablica 47. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika (DP-52)

	N	%
Semantički jednostavni:	7	13.46 %
Semantički složeni:	45	86.54 %
Ukupno:	52	

Tablica 48. Najčešće upotrebljeni glagoli (DP-52)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Naići	5	Složeni
Otići	5	Složeni
Plesati	3	Složeni
Vratiti	3	Složeni
Raditi	2	Jednostavni

Kod sudionika MC uočeno je kako u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene (73.17 %) od semantički jednostavnih (26.83 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *ići*, *doći* i *odlučiti*.

Tablica 49. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika MC

	N	%
Semantički jednostavni:	11	26.83 %
Semantički složeni:	30	73.17 %
Ukupno:	41	

Tablica 50. Najčešće upotrebljeni glagoli (MC)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Ići	4	Jednostavni
Doći	2	Jednostavni
Imati	2	Jednostavni
Odlučiti	2	Složeni
Pozvati	2	Složeni

Sudionik DP-58, u većem je omjeru upotrebljavao semantički složene (74.14 %) od semantički jednostavnih (25.86 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *pomoći*, *čekati* i *imati*.

Tablica 51. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika DP-58

	N	%
Semantički jednostavni:	15	25.86 %
Semantički složeni:	43	74.14 %
Ukupno:	58	

Tablica 52. Najčešće upotrebljeni glagoli (DP-58)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Pomoći	12	Složeni
Čekati	11	Složeni
Imati	6	Jednostavni
Doći	4	Jednostavni
Vidjeti	4	Složeni
Plakati	3	Složeni
Dobiti	3	Jednostavni

Kod sudionika MH uočeno je kako upotrebljava veći omjer semantički složenih (55.56 %) od semantički jednostavnih (44.44 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli su bili *imati*, *prestati* i *naći*.

Tablica 53. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika MH

	N	%
Semantički jednostavni:	8	44.44 %
Semantički složeni:	10	55.56 %
Ukupno:	18	

Tablica 54. Najčešće upotrebljeni glagoli (MH)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Imati	7	Jednostavni
Prestati	3	Složeni
Naći	2	Složeni

Sudionik SV u većem je omjeru upotrijebio semantički složene (63.63 %) od semantički jednostavnih (36.36 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *ići*, *gledati* i *imati*.

Tablica 55. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika SV

	N	%
Semantički jednostavni:	20	36.36 %
Semantički složeni:	35	63.63 %
Ukupno:	55	

Tablica 56. Najčešće upotrebljeni glagoli (SV)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Ići	8	Jednostavni
Gledati	6	Složeni
Imati	5	Jednostavni
Doći	5	Jednostavni
Obući	4	Složeni

Kod sudionika NM uočeno je kako u većem omjeru upotrebljava semantički složene (74.07 %) od semantički jednostavnih (25.93 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *doći*, *reći* i *imati*.

Tablica 57. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika NM

	N	%
Semantički jednostavni:	14	25.93 %
Semantički složeni:	40	74.07 %
Ukupno:	54	

Tablica 58. Najčešće upotrebljeni glagoli (NM)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Doći	4	Jednostavni
Reći	4	Jednostavni
Imati	3	Jednostavni
Ostaviti	3	Složeni
Ići	2	Jednostavni

Sudionik IS je u većem omjeru upotrijebio semantički složene (83.33 %) u usporedbi sa semantički jednostavnim glagolima (16.67 %). Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *uzimati* i *živjeti*, gdje je svaki upotrebljen po 2 puta.

Tablica 59. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika IS

	N	%
Semantički jednostavni:	3	16.67 %
Semantički složeni:	15	83.33 %
Ukupno:	18	

Kod sudionika ZH uočeno je da u većem omjeru upotrebljava semantički složene (86.49 %) od semantički jednostavnih (13.51 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *imati*, *doći* i *stići*.

Tablica 60. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika ZH

	N	%
Semantički jednostavni:	9	24.32 %
Semantički složeni:	28	75.67 %
Ukupno:	37	

Tablica 61. Najčešće upotrebljeni glagoli (ZH)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Doći	4	Jednostavni
Imati	4	Jednostavni
Stići	3	Složeni
Odgovarati	3	Složeni
Obučiti	2	Složeni

Sudionik HM je u većem omjeru upotrijebio semantički složene (85.87 %) od semantički jednostavnih (14.13 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *vidjeti*, *sjediti* i *obučiti*.

Tablica 62. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika HM

	N	%
Semantički jednostavni:	13	14.13 %
Semantički složeni:	79	85.87 %
Ukupno:	92	

Tablica 63. Najčešće upotrebljeni glagoli (HM)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Vidjeti	12	Složeni
Sjediti	6	Složeni
Obučiti	5	Složeni
Živjeti	5	Složeni
Povući	4	Složeni

Kod sudionika PZ uočeno je kako u većem omjeru upotrebljava semantički složene (66.67 %) od semantički jednostavnih (33.33 %) glagola. Najčešće upotrebljeni glagoli bili su *doći*, *ići* i *prijaviti*.

Tablica 64. Semantički jednostavni i semantički složeni glagoli sudionika PZ

	N	%
Semantički jednostavni:	8	33.33 %
Semantički složeni:	16	66.67 %
Ukupno:	24	

Tablica 65. Najčešće upotrebljeni glagoli (PZ)

Glagol	Pojavnost	Složenost
Doći	3	Jednostavni
Ići	2	Jednostavni
Prijaviti	2	Složeni

4.4. Omjeri proizvodnje semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba urednog jezičnog statusa, osoba s netečnom afazijom i osoba s tečnom afazijom

Kod osoba s netečnom afazijom uočeno je kako upotrebljavaju semantički jednostavne glagole u većem omjeru od osoba urednog jezičnog statusa te osoba s tečnom afazijom. Omjer uporabe semantički jednostavnih glagola osoba s tečnom afazijom i osoba urednog jezičnog statusa nije se uvelike razlikovao.

Skupina govornika s urednim jezičnim statusom u većoj mjeri (79.37 %) proizvodi semantički složene glagole. Međutim, najčešći glagoli koji se proizvode u toj skupini su *ići*, *doći* i *imati*, a svi su semantički jednostavni. Sličan trend pokazuju svi individualni rezultati. Skupina govornika s netečnom afazijom također u većoj mjeri (66.81 %) proizvodi semantički složene glagole. Najčešće upotrijebljeni glagoli u ovoj skupini su semantički jednostavni: *doći*, *imati* i *ići*. Sličan trend pokazuju svi individualni rezultati, s iznimkom samo dva sudionika koji su rabili manje semantički složenih glagola. Skupina govornika s tečnom afazijom u većoj mjeri (75.95 %) upotrebljava semantički složene glagole. Najčešće upotrijebljni glagoli u ovoj skupini su *imati*, *doći* i *vidjeti*. Sličan trend pokazuju svi individualni rezultati.

Zanimljiva je činjenica kako su sudionici u svim skupinama upotrebljavali veliki broj glagola biti, no pošto je bio upotrebljen u obliku imenskog predikata te kao i u ranijim istraživanjima nije bio uključen u daljnju analizu.

5. Rasprava

Cilj ovog diplomskog rada bio je istražiti razlike u upotrebi glagola između osoba s afazijom i osoba urednog jezičnog statusa te pružiti uvid u postojanje utjecaja jezičnog oštećenja na odabir semantički jednostavnih i semantički složenih glagola na zadatku pripovijedanja.

Analizom podataka pokazano je kako osobe urednog jezičnog statusa u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole naspram semantički jednostavnih, osobe s netečnom afazijom isto tako u većem omjeru upotrebljavaj semantički složene od semantički jednostavnih glagola te osobe s tečnom afazijom slijede taj trend. Kod osoba urednog jezičnog statusa uočeno je kako su najčešće upotrebljeni glagoli bili semantički jednostavni glagoli *ići*, *doći* i *imati*. Nadalje, najčešće upotrebljeni glagoli kod osoba s netečnom afazijom bili su *doći*, *imati* i *ići*. Na kraju, najčešće upotrebljeni glagoli kod osoba s tečnom afazijom bili su *imati*, *doći* i *vidjeti*. U svim je skupinama uočeno da su najčešće upotrebljavani glagoli iz skupine semantički jednostavnih glagola, s iznimkom glagola *vidjeti* kod osoba s tečnom afazijom. Međutim, glagol *ići* je i u ovoj skupini visoko po učestalosti, odmah iza glagola *vidjeti*. No, kada se promatra ukupna uporaba svih glagola, u svim skupina primjećuje se da sudionici više upotrebljavaju semantički složene glagole, a manje semantički jednostavne glagola. Po omjeru semantički jednostavnih glagola skupine se razlikuju. U usporedbi s osobama urednog jezičnog statusa i osoba s tečnom afazijom, osobe s netečnom afazijom u većem omjeru upotrebljavaju semantički jednostavne glagole. Rezultati dobiveni u ovom diplomskom radu djelomično su u skladu s prijašnjim istraživanjima.

U istraživanju Kim i sur. (2004), kao i u ovom istraživanju, pokazano je kako osobe s afazijom i agramatizmom te osobe urednog jezičnog statusa u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole. Rezultati dobiveni u ovom istraživanju, koji pokazuju da osobe urednog jezičnog statusa i osobe s afazijom u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole, u skladu su s navedenim istraživanjem. U istraživanju Thorne i sur. (2016) nije pronađena statistički značajna razlika u omjeru upotrebe semantički jednostavnih glagola između osoba s afazijom i osoba bez afazije, obje su skupine proizvele semantički jednostavne glagole u sličnom omjeru (oko 38 % od svih glagola). Rezultati istraživanja Thorne i sur. (2016) podudaraju se s rezultatima ovog istraživanja, koji pokazuju kako osobe s afazijom i osobe urednog jezičnog statusa u sličnom omjeru upotrebljavaju semantički jednostavne glagole.

Prema modelu koji su predstavili Gordon i Dell (2003), u uvjetima bez lezija, dolazi do tendencije upotrebe semantički složenih glagola. U ovom radu, isto je tako pokazano da osobe urednog jezičnog statusa u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole, što može biti zbog činjenice da su semantički jednostavni glagoli teži za naučiti zbog apstraktnijeg značenja te zbog toga što se pojavljuju u različitim kontekstima. Priziv semantički jednostavnih glagola je teži zbog njihovog javljanja u različitim kontekstima (Coppens i Peterson, 2018). U istraživanju Kim i sur. (2004) isto je tako pokazano kako osobe urednog jezičnog statusa upotrebljavaju semantički složene glagole u većem broju.

Rezultati ovog istraživanja nisu u potpunosti u skladu s nalazima istraživanja Cruice i sur. (2014). U tom je istraživanju utvrđeno da osobe urednog jezičnog statusa i osobe s afazijom upotrebljavaju semantički jednostavne i semantički složene glagole u statistički jednakom omjeru, pri čemu obje skupine upotrebljavaju oko 50 % semantički jednostavnih i 50 % semantički složenih glagola. Nasuprot tome, u ovom istraživanju pokazano je da osobe urednog jezičnog statusa i osobe s netečnom afazijom i osobe s tečnom afazijom u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole.

S druge strane u istraživanjima Gordon i sur. (2003) i Gordon (2008) uočeno je kako se osobe s tečnom i netečnom afazijom razlikuju u upotrebi semantički jednostavnih i semantički složenih glagola. U ovim je istraživanjima uočeno kako osobe s tečnom afazijom u većem omjeru upotrebljavaju semantički jednostavne, dok osobe s netečnom u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole. S obzirom na to da je u ovim istraživanjima uočena razlika u omjeru upotrebe semantički jednostavnih i semantički složenih glagola kod osoba s tečnom i netečnom afazijom, rezultati ovog istraživanja nisu u skladu s navedenim istraživanjima.

U istraživanjima Breedin i sur. (1998) te Barde i sur. (2006), istraživala se upotreba semantički jednostavnih glagola kod osoba s netečnom afazijom te se pokazalo kako osobe s netečnom afazijom imaju poteškoća u upotrebi semantički jednostavnih glagola. Literatura navodi kako osobe s netečnom afazijom proizvode u većem omjeru semantički složene glagole zbog prisutnosti agramatizma. Zbog toga što se semantički jednostavni glagoli velikim dijelom oslanjaju na morfološke i sintaktičke karakteristike okolinskog diskursa, na koje utječe agramatizam, dolazi do teškoća u proizvodnji ovih glagola dok semantički složeni glagoli nisu toliko zahvaćeni (Breedin i sur., 1998; Barde i sur., 2006). Rezultati ovog istraživanja pokazali su da osobe s netečnom

afazijom uistinu proizvode semantički jednostavne glagole u manjem omjeru, no u usporedbi s ostalim skupinama, ova je skupina u najvećem omjeru upotrebljavala semantički jednostavne glagole. Zbog toga bi se u budućem istraživanju u obzir trebao uzeti i agramatizam te za sve osobe s netečnom afazijom odrediti jesu li agramatične, što bi dalo još pouzdaniji i točniji rezultat.

Do razlike u dobivenim rezultatima u istraživanjima moglo je doći zbog upotrebe različite metodologije. U prijašnjim istraživanjima osobe s afazijom nisu podijeljene samo kao osobe s tečnom i netečnom afazijom, već je dodatno uzeta u obzir prisutnost agramatizma kod osoba s netečnom afazijom, te su kod osoba s tečnom afazijom uključene one s anomičkom afazijom. Osobe s anomičkom afazijom susreću se s posebnim izazovima u imenovanju objekata i imenica. Izostanak razdvajanja osoba s anomičkom afazijom i osoba s agramatizmom u ovom istraživanju možda je doprinio rezultatima koji se ne podudaraju s drugim istraživanjima. Nadalje, u istraživanjima su upotrebljeni različiti tipovi zadataka što je isto tako moglo imati utjecaj na dobivene rezultate.

Dobiveni rezultati mogu se objasniti time što je u jeziku značajno više semantički složenih glagola u odnosu na semantički jednostavne glagole. Osim toga, semantički jednostavni glagoli teži su za usvajanje i obradu jer se pojavljuju u raznovrsnijim kontekstima i imaju apstraktniju prirodu. Glagol „biti“ bio je isključen iz konačnog broja jednostavnih glagola, no zanimljiva je činjenica kako je to glagol koji je najčešće upotrijebljen u svim skupinama (uredni=76, tečna afazija=110, netečna=76). Breedin i sur. (1998) predlažu kako je glagol biti poseban slučaj semantički jednostavnog glagola („the lightest of the light verbs“), no zbog svoje uloge u rečenici nije uzet u obzir.

U budućim istraživanjima preporučuje se uporaba različitih vrsta zadataka, uključujući one konstruirane za upotrebu semantički jednostavnih ili složenih glagola. Nadalje, uz zadatke proizvodnje valjalo bi upotrijebiti i zadatke o razumijevanju glagola kako bismo dobili potpuniju sliku o upotrebi glagola osoba s afazijom. Uz to, u budućim istraživanjima potrebno je uzeti u obzir prisutnost agramatizma kod osoba s netečnom afazijom te dodatne podatke o tipu afazije kod svih sudionika.

Kod interpretacije rezultata valja uzeti u obzir kako je popis semantički jednostavnih glagola preuzet iz engleskog jezika što je, zbog jezičnih razlika, moglo imati utjecaj na rezultate u istraživanju. Postoji mogućnost da u hrvatskom jeziku postoji još glagola koji imaju ulogu

semantički jednostavnih glagola. Uz to, postoji nedostatak informacija o sudionicima te je broj sudionika u ovom istraživanju ograničen. Valja uzeti u obzir kako se istraživanja u engleskom jeziku rade na puno većim uzorcima.

6. Zaključak

Cilj ovog istraživanja bio je istražiti kako osobe urednog jezičnog statusa te osobe s afazijom upotrebljavaju semantički jednostavne i semantički složene glagole u hrvatskom jeziku. Istraživanje je pokazalo kako sve ispitane grupe u većem omjeru upotrebljavaju semantički složene glagole, a najčešće upotrebljeni glagoli su semantički jednostavni glagoli *doći*, *imati* i *ići*. Dobiveni rezultati djelomično se razlikuju od rezultata dobivenih u istraživanjima na engleskom jeziku te doprinose razrješavanju ovog problema u literaturi.

Ovaj rad doprinosi razrješanju znanstvene nedoumice o uporabi glagola kod osoba s afazijom, posebno pružajući dokaze iz dosad neproučavanog jezika. Ovo istraživanje dalo je nove i zanimljive uvide u upotrebu glagola osoba s afazijom u hrvatskom jeziku te bi daljnje istraživanje u ovom području moglo doprinijeti boljem razumijevanju upotrebe glagola osoba s afazijom.

Daljnje istraživanje upotrebe semantički jednostavnih i semantički složenih glagola osoba s afazijom moglo bi unaprijediti kvalitetu terapije te dati smjernice o tome na što bi se terapija trebala posebno usmjeriti. Također, rezultati sugeriraju da je potrebno usmjeriti terapiju na proizvodnju glagola i slaganje rečenica, čime bi se poboljšala kvaliteta života osoba s afazijom.

7. Popis literature

1. Alyahya, R. S. W., Halai, A. D., Conroy, P., & Lambon Ralph, M. A. (2018). Noun and verb processing in aphasia: Behavioural profiles and neural correlates. *NeuroImage. Clinical*, 18, 215–230. <https://doi.org/10.1016/j.nicl.2018.01.023>
2. American Speech-Language-Hearing Association. (n.d.). *Aphasia*. <https://www.asha.org/practice-portal/clinical-topics/aphasia/>
3. Barde, L. H., Schwartz, M. F., & Boronat, C. B. (2006). Semantic weight and verb retrieval in aphasia. *Brain and language*, 97(3), 266–278. <https://doi.org/10.1016/j.bandl.2005.11.002>
4. Berndt, R. S., Haendiges, A. N., Mitchum, C. C., & Sandson, J. (1997B). Verb Retrieval in Aphasia. 2. Relationship to Sentence Processing. *Brain and Language*, 56(1), 107–137. doi:10.1006/brln.1997.1728
5. Berndt, R. S., Mitchum, C. C., Haendiges, A. N., & Sandson, J. (1997). Verb retrieval in aphasia. 1. Characterizing single word impairments. *Brain and language*, 56(1), 68–106. <https://doi.org/10.1006/brln.1997.1727>
6. Berthier M. L. (2005). Poststroke aphasia : epidemiology, pathophysiology and treatment. *Drugs & aging*, 22(2), 163–182. <https://doi.org/10.2165/00002512-200522020-00006>
7. Breedin, S. D., Saffran, E. M., & Schwartz, M. F. (1998). Semantic factors in verb retrieval: an effect of complexity. *Brain and language*, 63(1), 1–31. <https://doi.org/10.1006/brln.1997.1923>
8. Brugman, C. (2001). Light verbs and polysemy. *Language Sciences*, 23(4–5), 551–578. [https://doi.org/10.1016/s0388-0001\(00\)00036-x](https://doi.org/10.1016/s0388-0001(00)00036-x)
9. Conroy, P., Sage, K., i Lambon-Ralph, M. A. (2006). Towards theory-driven therapies for aphasic verb impairments: a review of current theory and practice. *Aphasiology*, 20(12), 1159–1185.
10. Cruice, M., Pritchard, M., & Dipper, L. (2014). Verb use in aphasic and non-aphasic personal discourse: What is normal? *Journal of Neurolinguistics*, 28, 31–47. <https://doi.org/10.1016/j.jneuroling.2013.12.002>

11. Damasio, A. R. (1992). Aphasia. *New England Journal of Medicine*, 326(8), 531–539. doi:10.1056/nejm199202203260806
12. Gordon J. K. (2008). Measuring the lexical semantics of picture description in aphasia. *Aphasiology*, 22(7-8), 839–852. <https://doi.org/10.1080/02687030701820063>
13. Gordon, J., & Dell, G. S. (2003). Learning to divide the labor: an account of deficits in light and heavy verb production. *Cognitive Science*, 27(1), 1–40. https://doi.org/10.1207/s15516709cog2701_1
14. Grodzinsky, Y. (2000). The neurology of syntax: Language use without Broca's area. *Behavioral and Brain Sciences*, 23, 1-71
15. Hegde, M. (2022). *A Coursebook on Aphasia and Other Neurogenic Language Disorders, fifth edition*. Plural Publishing.
16. Jozipović, M. (2020). *Višerazinski pristup govornom diskursu osoba s afazijom : povezanost rječničkog bogatstva i mjera makrostrukture* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:158:006036>
17. Kim, M., & Thompson, C. K. (2004). Verb deficits in Alzheimer's disease and agrammatism: Implications for lexical organization. *Brain and Language*, 88(1), 1–20. doi:10.1016/s0093-934x(03)00147-0
18. Kraljević, J. K., Hržica, G., & Lice, K. (2017). CroDA. *Hrvatska Revija Za Rehabilitacijska Istraživanja*, 53(2), 61–71. <https://doi.org/10.31299/hrri.53.2.5>
19. Leko Krhen, A. i Prizl Jakovac, T. (2015). Afazija – što je to?. *Logopedija*, 5 (1), 15-19. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/140210>
20. MacWhinney B. (2019). Understanding spoken language through TalkBank. *Behavior research methods*, 51(4), 1919–1927. <https://doi.org/10.3758/s13428-018-1174-9>
21. Maouene, J., Laakso, A., & Smith, L. B. (2010). Object associations of early-learned light and heavy English verbs. *First Language*, 31(1), 109–132. doi:10.1177/0142723710380528
22. Pedersen, P. M., Vinter, K., & Olsen, T. S. (2004). Aphasia after stroke: type, severity and prognosis. The Copenhagen aphasia study. *Cerebrovascular diseases (Basel, Switzerland)*, 17(1), 35–43. <https://doi.org/10.1159/000073896>

23. Peti-Stantić, A., Japirko, H. i Kežić, M. (2016). KOLIKO SU LAGANI TZV. LAGANI GLAGOLI U HRVATSKOM? . *Filološke studije*, 14 (2), 202-225. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/203732>
24. Pinker, S. (1991). *Learnability and cognition: The Acquisition of Argument Structure*. Bradford Books.
25. Robert Teasell, M. D., & Hussein, N. (2016). Clinical consequences of stroke. *Evidence-Based Review of Stroke Rehabilitation*, 1-30.
26. Sheppard, S. M., & Sebastian, R. (2021). Diagnosing and managing post-stroke aphasia. *Expert review of neurotherapeutics*, 21(2), 221–234. <https://doi.org/10.1080/14737175.2020.1855976>
27. Sinanović, O., Mrkonjić, Z., Zukić, S., Vidović, M. i Imamović, K. (2011). Jezični poremećaji nakon moždanog udara. *Acta clinica Croatica*, 50 (1), 94-94. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/77625>
28. Thorne, J., & Faroqi-Shah, Y. (2016). Verb Production in Aphasia: Testing the Division of Labor between Syntax and Semantics. *Seminars in speech and language*, 37(1), 23–33. <https://doi.org/10.1055/s-0036-1571356>
29. Vidović, M., Sinanović, O., Šabaškić, L., Hatičić, A. i Brkić, E. (2011). Incidencija i vrste poremećaja govora u bolesnika s moždanim udarom. *Acta clinica Croatica*, 50 (4), 494-494. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/84484>
30. Williams, S. E., i Canter, G. J. (1987). Action-naming performance in four syndromes of aphasia. *Brain and Language*, 32, 124–136.

7.1. Prilog

Dodatak 1. Popis svih glagola koji su se pojavili u transkriptima

Glagol	Pojavnost
Doći	82
Imati	69
Ići	64
Živjeti	34
Vidjeti	33
Reći	31
Otići	30
Raditi	25
Pomoći	24
Ostati	24
Obučiti	20
Oženiti se	18
Tražiti	18
Plesati	18
Čekati	18
Dobiti	17
Izgubiti	16
Plakati	16
Umrijeti	15
Dati	14
Naći	12
Zaljubiti se	12
Napraviti	12
Probati	11
Početi	11
Uzeti	10
Vratiti se	10
Gledati	10
Vratiti	9
Vjenčati se	9
Obučiti se	9
Čistiti	9
Kazati	8
Pronaći	8
Znati	8
Voljeti	8
Prestati	8
Pozvati	7
Pobjeći	7

Prati	7
Izaći	6
Pjevati	6
Trčati	6
Donijeti	6
Odgovarati	6
Sjediti	6
Odlučiti	5
Misliti	5
Naići	5
Ugledati	5
Dovesti	5
Zaboraviti	5
Završiti	5
Stići	5
Držati	4
Pogledati	4
Dogoditi se	4
Odvesti	4
Povući	4
Upoznati	4
Proći	4
Uspjeti	4
Ostaviti	4
Sjesti	4
Zamoliti	4
Isprobati	4
Stajati	4
Zvati se	4
Bježati	4
Pojaviti se	4
Staviti	3
Odzvoniti	3
Ponuditi	3
Pasati	3
Poslati	3
Zabraniti	3
Preplašiti se	3
Skinuti	3
Očistiti	3
Čuti	3
Pasti	3
Razmišljati	3

Ribati	3
Shvatiti	3
Spavati	3
Prirediti	2
Odnositi se	2
Zamisliti	2
Pozivati	2
Paziti	2
Raspisati	2
Isprobavati	2
Govoriti	2
Zapostaviti	2
Razumjeti	2
Prijaviti	2
Odsjeći	2
Veseliti se	2
Obuti	2
Premazati	2
Zalijepiti se	2
Hodati	2
Zanijeti se	2
Objaviti	2
Pojaviti	2
Sjetiti se	2
Kuhati	2
Prepoznati	2
Pripremati	2
Služiti	2
Uzimati	2
Ženiti se	2
Pitati	2
Nositi	2
Igrati	2
Zvati	2
Iskorištavati	2
Organizirati	2
Izabrati	2
Ispasti	2
Poći	2
Dozvoliti	2
Nestati	2
Svidati se	2
Zapaziti	2

Trajati	2
Zapovijediti	2
Pretvoriti se	2
Odnijeti	2
Krenuti	2
Otvoriti	2
Pokazati	2
Spremati	2
Pokušati	2
Srediti se	2
Postati	2
Zablistati	1
Tjerati	1
Natjecati se	1
Pomisliti	1
Urediti se	1
Nazivati	1
Isprositi	1
Ispunjavati	1
Stavljati	1
Posjesti	1
Udati	1
Poslagati se	1
Vikati	1
Njegovati	1
Nagurati	1
Pospremati	1
Nastaviti	1
Pristajati	1
Davati	1
Angažirati	1
Svesti	1
Potrgati	1
Istrčati	1
Uočiti	1
Obaviti	1
Dotjerati se	1
Poznati	1
Nabaviti	1
Požuriti	1
Zadovoljiti	1
Obavljati	1
Počistiti	1

Obíci	1
Zasaditi	1
Preći	1
Značiti	1
Predstaviti	1
Galamiti	1
Prekinuti	1
Stati	1
Obilaziti	1
Stvoriti	1
Dogoditi	1
Svidjeti se	1
Oblačiti se	1
Otrčati	1
Obradovati	1
Truditi se	1
Prestrašiti se	1
Ukazati se	1
Pretvoriti	1
Parati	1
Brinuti se	1
Mariti	1
Prevariti	1
Peći	1
Prevariti se	1
Vladati	1
Izbaciti	1
Gurati	1
Prikazati	1
Nadjenuiti	1
Primiti	1
Zakasniti	1
Primjećivati	1
Žaliti se	1
Pripadati	1
Podržati	1
Izgleđati	1
Zaprijetiti	1
Očekivati	1
Zatvoriti	1
Priređivati	1
Pokriti	1
Pristati	1

Žuriti	1
Prisustvovati	1
Metnuti	1
Faliti	1
Sresti	1
Odabrati	1
Stanovati	1
Pročistiti	1
Inzistirati	1
Proglasiti	1
Leći	1
Progovoriti	1
Šutiti	1
Prolaziti	1
Otkucati	1
Izgubiti se	1
Tetošiti	1
Propasti	1
Otkucavati	1
Prošetati	1
Lepršati	1
Prosuti	1
Tretirati	1
Odgovoriti	1
Ući	1
Odjuriti	1
Oženiti	1
Raditi se	1
Ležati	1
Radovati se	1
Upamtiti	1
Izlaziti	1
Uputiti se	1
Rasti	1
Uskočiti	1
Razabrati	1
Ustati	1
Razboliti se	1
Izletjeti	1
Pisnuti	1
Izrasti	1
Moliti	1
Održavati	1

Voditi	1
Izvaditi	1
Voziti	1
Sašiti	1
Naći se	1
Saznati	1
Pobijediti	1
Se svidjeti	1
Zadati	1
Se zabavljati	1
Zagrliti	1
Javiti	1
Zaključiti	1
Odvijati	1
Žaliti	1
Odzvanjati	1
Desiti se	1
Javiti se	1
Podignuti	1
Oglasiti	1
Hraniti	1
Skinuti se	1
Narediti	1
Skuhati	1
Zaprositi	1
Složiti se	1
Zasjeniti	1
Okupati	1
Pojuriti	1
Smatrati	1
Pokazivati	1
Opasti	1
Zlostavljati	1
Spominjati	1
Pokupiti	1
Opremiti	1
Žuriti se	1
Spremati se	1
Pokušavati	1
Spremiti	1
Pomiješati	1
Srediti	1
Posuditi	1

